

skopperne, at de ikke ville nøjes med et Mindretals taalte Stilling. Jeg kan ikke se andet, end at de bevidste Kristne her som i alle andre Lande ere nødte til at nøjes med et Mindretals taalte Stilling, og at de maa være glade ved den, naar de blot virkelig faa saa megen Frihed inden for Folkekirken, at de kunne røre sig saa frit, som de trænge til, og at de kunne faa Lejlighed til inden for Folkekirken at virke ud fra den Overbevisning, de have, gøre et Missionærarbejde inden for den og naa saa langt frem, som deres aandelige Kræfter eyne. Den kristne Menighed er jo dog ikke kommen til Verden for at herske over de forskellige Folkeslag. Saa vidt jeg kan forstaa, er det tværtimod den kristne Menigheds Opgave at tjene Folkeslagene med det, den sidder inde med, og saa snart der bliver Lejlighed og Frihed til, at man inden for Folkekirken kan tjene den Sag, man elsker, synes jeg, man maa være meget tilfreds dermed. Derfor ser jeg ikke rettere, end at det, det kristelig talt gælder om, er, at Folkekirken bliver indrettet saadan, at Mindretallene kunne faa den størst mulige Frihed inden for Folkekirken, og i det Spor ere vi jo ogsaa hidtil gaaede. Selve Folkekirken har aldrig været andet end en udvortes Indretning, men inden for Folkekirken har der til de forskellige Tider rørt sig et meget forskelligt religiøst Liv, alt eftersom de aandelige Strømninger, der ere gaaede igennem den, have været stærkere eller svagere. Det er sket, da de verdslige Enevoldskonger valgte Præster, det er sket, medens de verdslige Ministre valgte Præster, og det vil ogsaa fremtidig ske, selv om de verdslige Sognemenigheder selv skulle vælge deres Præster.

Ud fra disse Synspunkter mener jeg, at de kirkelige Forslag, der fremkomme, maa betragtes, og ud fra disse Synspunkter vil jeg ogsaa gerne betragte de Forslag, der nu ligge for. Jeg mener, de maa bedømmes efter, om de fortsætte Udviklingen i det sunde, frisindede Spor, vi have været inde i hidtil, og det mener jeg ubetinget maa siges om Forslaget om en udvidet Brug af Kirkerne og om Valgmenigheders Fritagelse for at bygge egne Kirker. Jeg udtalte mig i Fjor i Retning af saadanne Forslags Fremkomst, og jeg er den højterede Minister meget taknemmelig for, at disse Forslag til Værn for Mindretallene i Aar ere komne med. Derimod staaer jeg mere tvivlraadig over for Forslaget om Menighedsraad. Jeg har altid været en Ven af, at Menighederne selv skulde vælge

deres Præster, og jeg har derfor med Glæde været med til her i Folketinget at indbringe og stemme for Forslag, der gik ud paa at lægge det afgørende Valg af Præster i Menighedens Haand. Jeg har ogsaa været paa det rene med, at Valgretten i saa Fald maatte tilkomme alle myndige Medlemmer af Folkekirken, baade Mænd og Kvinder. Jeg har aldrig indset, hvordan man skulde bære sig ad med at sikre de bevidste Kristne en særlig Indflydelse derpaa, thi det er mig en Gaade, hvordan man ved nogen som helst Lov skulde kunne fastsætte Bestemmelser, hvorefter man kunde grade Folks Kristelighed og finde den Grad, der berettigede dem til at faa Valgret. Jeg tror, det hører til Umulighederne. Man har jo antydnet, at man i det mindste skulde forlange, at det kun blev dem, der gik til Alters. Men jeg vilde være meget angst for at indføre en saadan Bestemmelse, thi for mig vilde det være højst uhyggeligt, om Folk gik til Alters for at opnaa kirkelig Valgret. Det vilde være et saadant Misbrug af Sakramenterne, at jeg ikke paa nogen Maade kunde være med til at friste til noget saadant, og jeg tror aldeles ikke, at man derved vilde udelukke mangfoldige verdslige Mennesker. Dels gaar der Masser af ganske verdslige Mennesker til Alters efter gammel Skik og Brug, dels vil der jo være mange, som, naar de saa, at de derved kunde faa Indflydelse paa disse Forhold, vilde gaa til Alters for at opnaa den, og det vilde ikke for dem være noget slemt. Naar de overhovedet ikke regnede Altergang for andet end en Skik, kunde de saa udmærket godt gaa med. Jeg tror nu ikke, at der deri kunde være nogen Garanti; men jeg tror heller ikke, at der er nogen Garanti i det, som den ærede Minister har foreslaaet i sit Forslag, at de, der skulde have Valgret, ikke maa være afviste fra Nadveren. Jeg deler i den Henseende mange af de Betragtninger, som ere blevne gjorte gældende af det ærede Medlem for Holbæk Amts 4de Valgkreds (Krabbe). Men dertil kommer, at den Garanti, som man søger heri, er ganske illusorisk. Den vilde kun faa Betydning over for dem, der havde søgt at komme til Alters. Men de vitterlige Fornægttere og vitterlig umoralske Mennesker, som ikke havde søgt at komme til Alters og derfor ikke heller vare blevne afviste fra Nadveren, vilde lige fuldt have deres kirkelige Stemmeret. Jeg tror overhovedet ikke, at man ved Lovgivningsforanstaltninger kan naa at træffe saadanne Garantier, at man kan sikre sig en